

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Fred, M.; Barman-Geust, H. (2021) Tänk som en permakulturst! Västra Nyland 20.7.2021.

Ledare

Hettan kan vara livsfarlig

Sommarens extremväder visar att vi inte kan blunda för klimatförändringen.

För två år sedan var juni ovanligt varm, och även sommaren 2018 bjöd på varmt väder. Juni i år var en exceptionellt varm månad. Medeltemperaturerna låg 2–6 grader över det normala.

Enligt Meteorologiska institutets statistik var juni i genomsnitt 0,3 grader varmare än juni 1953 – som var den varmaste junimånaden hittills. Medeltemperatur för hela landet var 16,5 grader. Som högsta mättes temperaturer på över 33 grader. Juli ser ut att följa i samma fotspår, förra veckan hade vi flera dagar då temperaturer på över 30 grader uppmättes och värmer rekord har rykt.

Det här är temperaturer som vanligtvis uppmäts i Medelhavsländer som Spanien, Italien och Grekland. Nu har Sverige och Finland liknande temperatur som där. Därremot råder det inte lika extremväder i Mellanuropa nu. Där har man fått kraftiga regn. Men i Nordamerika har man haft extremväder där temperatur på över 50 grader rapporterats från Kanada.

Enligt de prognoser som finns nu ser värmebøljan i Finland ut att fortsätta in i augusti.

Att vi nu har så här varmt i Norden

borde få alla att inse att det här är ett resultat av en förändring. Det är inte en enstaka företeelse utan det här beror på klimatförändringen. Det visar statistik då man tittar på längre tidsperioder.

Det här betyder att vi under de närmaste åren kommer att få vänja oss vid att varmt väder betyder allt högre temperaturer.

Hettan är varken bra för människan, djur eller natur. Våra hus är byggda för att hålla värmen inomhus. Många äldre bor i små lägenheter och där kan hettan bli olidlig. Sjukhusen varnar redan för rusning på grund av värmen. Jordbruket och skogsbruket lider av värmen och det finns risk igen för skogsbränder såsom för några år sedan.

Ser man globalt kan förändringen leda till att ekosystem slås ut och platser blir obeboeliga.

Vi kan inte längre luta oss tillbaka i solstolen och njuta av det fina vädret utan att reflektera över vad förändringen verkligen betyder.

Det här måste man göra ändå från makronivå ner till individnivå.

Ett styrinstrument för Finland blir förslaget till klimatpaket, Fit for 55, som EU-kommissionen presen-

terade. Siffran 55 kommer från att EU:s växthusgasutsläpp ska minska med 55 procent fram till 2030 jämfört med vad de var år 1990. Det är endast ett delmål, då målet är att vara klimatneutral senast 2050.

Det nya klimatpaketet är nödvändigt eftersom man nu ser att de åtgärder och planer man har inte kommer att vara tillräckliga.

Klimatpaketet, som är enormt, det omfattar 10 000 sidor, ska nu behandlas i medlemsländerna. Förhoppningsvis kan det tråda i kraft inom de närmaste åren. Redan nu står det klart att paketet kommer att diskuteras och säkert förändras på vissa punkter.

En central del i paketet är koldioxidutsläppen. Kommissionens ordförande Ursula von der Leyen säger att de måste ha ett pris, som sporrar konsumenterna, producenterna och innovatorerna att välja rena alternativ.

Som enskild konsument kan man redan nu fundera på vad man kan göra. Hur bor du, med var värms ditt hus, vad äter du och hurdan bil kör du? Eller behöver du alls en bil?

MARINA HOLMBERG
marina.holmberg@vastranyland.fi

ANDRAS RÖSTER

” Gamla syn-der reflekteras i Östersjön – nu är klimatförändringen hotet.

Ilta-lehti
Kreetta Karvala.

” Optimisten kan i EU-kommissionens skogsstrategi läsa in en antydning om att också skogsägarna – liksom jordbrukarna – i framtiden kan få EU-pengar för att bedriva hållbart skogsbruk.

Vasabladet
Viveca Dahl om att det eventuellt småningom blir aktuellt med EU-stöd också till skogsägarna.

” Vaccinationstakten måste intensifieras.

Ilta-Sanommat
om att coronaviruset, i motsats till sommarfolket, vare sig har semester eller slöar till.

IDAG

Marianne Fred
Heidi Barman-Geust

Tänk som en permakulturist!

■ Inom permakulturen lär man sig att utgå från sina egna behov och resurser då man gör upp planer för odling och djurhållning. Efter att ha koordinerat en utbildning i permakultur och regenerativt jordbruk under ett och ett halvt år har vi kommit fram till att alla kunde ha nytta av att tänka lite mer som en permakulturist.

■ Permakultur handlar inte bara om ekologi, utan också om ekonomi och omsorg om människor. Man uppmuntras att främja och värdesätta mångfald, att använda och hållbart hushålla med förnybara resurser och tjänster. Här menas inte bara naturresurser utan det gäller även att i alla högsta grad se sig själv som en förnyelsebar resurs. Förnyelse, eller regeneration, sker då kretsloppen är obrutna och då (eko)systemen är mångformiga och mångfaldiga. Förnyelse är en självförstärkande process som sker genom hela systemet då nätverken är förgrenade och kopplade till varandra. Just förgreningarna och kopplingarna är det som skapar resiliens i systemet, det finns många vägar att gå och många möjligheter till förnyelse.

Att studera permakultur börjar med att man måste ta ett steg tillbaka, iaktta och se på saker från rent bord. Växelverkan mellan introspektion och omvärldsanalys är viktigt. Vad har jag för behov, vilka resurser har jag och vilka resurser finns i min omgivning? Självkännedom och ett analytiskt grepp är viktigt. Vad vill jag och vad kommer det att kräva att förverkliga mina planer? Återkoppling och utvärdering är viktigt. Är mina planer genomförbara med de resurser jag har, om inte hur ska jag anpassa mina planer så att mina resurser räcker till? Resurser kan vara allt från odlingsmark, jordmån, organiskt material till kompost, och tillgång till vatten som tid, nätverk, kunskap, hjälpsamma händer och bollplank.

■ På en kurs i permakultur lär man sig att analysera, planera och att tänka i system och processer. Vad behöver jag nu, vad behöver jag sedan och vad kan finnas lite längre bort? Det gäller att tillämpa små och resurssmarta lösningar och att interagera och samspeja. Det här leder ofta till att man ser omgivningen med nya ögon och kanske ifrågasätter vardagliga saker i sitt liv.

Vad processen leder till kan man inte alltid veta på förhand. Ringarna på vattnet kan nå långt. Det kan börja med att du planterar bärbuskar och äppelträd ihop i din lilla villaträdgård för att skapa en så kallad perenn samodling eller skogsträdgård mer familjärt, och med lite tur så har resan bara börjat där. Till nästa kanske du funderar på vad du vill ha nära, kanske det är örterna och salladen du vill ha nära till köket medan bärbuskar och äppelträden blir en oas för avkoppling. Vattnet från taket kan samlas in i en liten damm som ligger nära grönsakslandet som behöver vattnas på sommaren.

Ja, och grannen var visst också lite intresserad, kanske ni anlägger något tillsammans? Blir det sedan för många zucchini kan du alltid sälja på närmaste reko. Det ordnar sig!

Marianne Fred och Heidi Barman-Geust är forskningsledare respektive institutionsassistent vid Yrkeshögskolan Novia i Roseborg.